

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО МАТЕМАТИКА – Х КЛАС

I. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА.

Десети клас е вторият от гимназиалния етап на средната степен на образование. И в този клас продължава системният курс на изграждане на математиката и тя се изучава като единен учебен предмет.

И в десети клас, както и в девети, се дава възможност обучението да се реализира на две равнища.

Първото равнище се осъществява в рамките на задължителната подготовка. То включва знания и умения, които доизграждат математическата култура на учениците и осигуряват необходимото ниво на математическа подготовка за следващия етап от обучението по математика на първо равнище.

Второто равнище на обучение се реализира в рамките на задължителната подготовка и задължителноизбираната подготовка (профилиращ предмет математика) с не по-малко от 144 учебни часа. Учебното съдържание покрива това от първо равнище, като нивото на изложение и включените елементи на учебното съдържание са съобразени с изучаването им във второ равнище от IX клас и осигуряват по-разширено, по-задълбочено и по-строго изучаване на математиката в училище.

Съдържанието на програмата е определено въз основа на:

- стандартите, които учениците трябва да покрият в резултат на завършване на съответното равнище на гимназиалния етап;
- резултатите, които учениците трябва да постигнат след завършване на прогимназиалния етап от основната училищна степен;
- възможностите, които допуска учебният план;
- връзките на учебния предмет математика с предметите от неговата и другите културнообразователни области.

В програмата за десети клас продължава развитието на съдържателната линия „Уравнения и неравенства“, функционалната линия в алгебрата и геометрията и започва системното изграждане на комбинаториката и теорията на вероятностите.

II. ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО МАТЕМАТИКА.

1. Усвояване на свойствата на квадратната функция и на графичния подход като метод на разсъждение.
2. Разширяване и задълбочаване знанията на учениците за неравенства, чрез изучаване на рационални и ирационални неравенства, метод на интервалите и други методи за тяхното решаване.
3. Разширяване на понятието степен.
4. Усвояване на зависимости в триъгълник и четириъгълник.
5. Запознаване с методи на броене и усвояване на комбинаторното смятане.
6. Задълбочаване на логическите знания и умения, формиране на логическа култура и усвояване на математически език.

7. Усвояване на основните приложения на изучаваните математически знания, като се изявяват вътрешнопредметните и между предметните взаимодействия.

8. Овладяване на научно-познавателни методи и идеи.

9. Създаване на траен интерес към математиката и мотивация на учениците за придобиване на знания и умения и формиране на гражданска позиция.

Образователните цели са обосновани от съдържанието на обучението по математика, а нивото на достигането им зависи от личността на ученика и на учителя.

III. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ (колони 1 и 2 от приложението).

IV. УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ (колони 3, 4, 5 и 6 от приложението).

V. СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИКА ПО МАТЕМАТИКА В X КЛАС.

Оценяването на учениците, съгласно изменение и допълнение¹ на ЗНП (чл.16) от 31.03.1998 г., се осъществява въз основа на ДОИ за оценяване.

Постиженията на учениците, които в програмата са посочени като умения, постигани чрез осъществяването на образователните и практическите цели, могат да бъдат проверявани устно и писмено.

Писмената проверка се осъществява с контролни и класни работи или тестове. Тези начини на проверка, при добре подбрани критерии, гарантират обективността на оценяването на ученика. Освен това те дават възможности за диагностициране и анализиране на допуснатите грешки и съществените пропуски в знанията на учениците.

Уменията от общ характер (отношение към математическите знания, способност за мислене в количествени и логически категории, математически способности и др.), които трябва да се достигнат в резултат на посочените в програмата възпитателно-формирани цели, могат да бъдат оценявани само качествено и то при пряко наблюдение на реалния учебен процес.

VI. МЕТОДИЧЕСКИ УКАЗАНИЯ.

Съгласно общата характеристика на културнообразователната област, посочена в ДОИ за учебно съдържание, в десети клас се засилва използването на познавателните методи анализ, синтез, сравнение, обобщение, индукция, дедукция, аналогия, абстрагиране, конкретизация и специализация, а също така и на технологичните подходи – моделиране, прогнозиране, решаване на проблеми и алгоритмизиране.

В програмата точно се определя само наредбата на изучаваните теми, но не и на очакваните резултати (колона 3).

Въз основа на посочените по-детайлни или по-общи очаквани резултати (колони 2 и 3 от приложението) се уточнява нивото на изучаването на отделните теми във всяко от двете равнища, чрез които се осъществява обучението.

Учебното съдържание и в двете равнища на обучение е организирано в 6 ядра, определени чрез ДОИ за учебно съдържание (Числа. Алгебра; Фигури и тела; Функции. Измерване; Логически знания; Елементи от вероятности и статистика; Моделиране) и

е структурирано в 6 теми на първо равнище и в 7 теми на второ равнище.

Темата „Уравнения и неравенства в училищния курс по математика“ се доразвива в X клас с изучаване на рационалните неравенства, като на второ равнище се допълва с ирационални неравенства, параметрични квадратни уравнения и показателни уравнения и неравенства.

С темите „Квадратна функция“ и „Тригонометрични функции на обобщен ъгъл“ (второ равнище) продължава изучаването на функциите в училищния курс.

Важно място в учебното съдържание по математика в X клас заемат темите „Триъгълник“ и „Лица на равнинни фигури“, с които завършва курсът по планиметрия. Темата „Триъгълник“ във второто равнище е разделена на две теми: „Тригонометрични функции на обобщен ъгъл“ и „Триъгълник. Четириъгълник“, за да се даде превес на функционалния подход при изграждането на тригонометрията и възможност за по-цялостно и задълбочено изучаване на многоъгълниците.

С темата „Комбинаторика“ се систематизират методите на броене и се полагат основите на комбинаторното смятане и на теорията на вероятностите.

Логическите знания за първо равнище на X клас остават на конкретно ниво и съдържателно са обвързани с учебното съдържание, изучавано в този клас. На второ равнище за тези знания могат да бъдат направени опити за частична формализация с цел у учениците да се изгради представа за дедуктивната структура на математиката.

Практическата значимост на изучаваните теоретични знания се изяснява чрез техните приложения, разкрити чрез вътрешнопредметните или междупредметните връзки (колона 6).

В колона 4 на таблицата-приложение са посочени новите математически понятия, а също така и думи или словосъчетания от езика на преподаване, използвани в учебния процес по математика.

Описаните дейности в колона 5 на приложението се отнасят както за конкретната тема, така и за цялата програма (могат да се реализират навсякъде, където това е възможно).

В учебната програма не са формулирани теми за начален и годишен преговор. Всеки учител може да направи подходяща систематизация и обобщение на изученото в девети клас в зависимост от конкретното ниво на учениците си. Един тест за входящо ниво в началото на учебната година може ефикасно да насочи учителя към подходящ преговор, ако такъв е необходим.

ПЪРВО РАВНИЩЕ

Приложение

III. Очаквани резултати		IV. Учебно съдържание (теми, понятия, контекст и дейности, междупредметни връзки)			
Колона 1.	Колона 2.	Колона 3	Колона 4	Колона 5	Колона 6
Ядра на учебното съдържание	Очаквани резултати на ниво учебна програма	Очаквани резултати по теми	Основни нови понятия (по теми)	Контекст и дейности (за цялото ядро и/или за цялата програма)	Възможности за междупредметни връзки
ЧИСЛА. АЛГЕБРА	<p>Стандарт 1 Има представа за реални числа и изобразяването им върху реалната права.</p> <p>Очакван резултат Има представа за множеството на реалните числа като разширение на множеството на рационалните числа.</p>	<p>Учениците трябва да усвоят:</p> <p>Тема 1. Квадратна функция, Ученикът:</p> <ol style="list-style-type: none"> има представа за реалните числа и съответствието им с точките от числова ос; знае операциите и релациите, свързани с реални числа. 	реално число, числова ос, взаимно-еднозначно съответствие	<p>На учениците трябва да се даде възможност да:</p> <ul style="list-style-type: none"> възприемат (на интуитивно ниво) принципа на перманентност за разширение на числови множества, 	
ФУНКЦИИ. ИЗМЕРВАНЕ	<p>Стандарт 1 Умее да представя графично и таблично квадратна функция с рационални коефициенти, зададена аналитично и да прилага свойствата ѝ.</p> <p>Очакван резултат Умее да построява графика на квадратна функция и да я използва.</p>	<ol style="list-style-type: none"> знае понятието квадратна функция и нейните елементи; умее да построява с елементарни средства графика на квадратна функция; умее по графиката на квадратната функция да определя свойствата ѝ и да ги прилага. 	квадратна функция, парабола, връх на парабола, ос на симетрия на парабола, растяща функция, намаляваща функция, най-малка стойност на квадратна функция, най-голяма стойност на квадратна функция;	<ul style="list-style-type: none"> извличат математическа информация от дадена графика на функция, 	физика – механика, информатика

Колона 1	Колона 2	Колона 3	Колона 4	Колона 5	Колона 6
ЛОГИЧЕСКИ ЗНАНИЯ	<p>Стандарт 1 Умее да преценява вярност, рационалност и целесъобразност при избор в конкретна ситуация.</p> <p>Очакван резултат Умее да прилага графичния подход за обосноваване свойствата на квадратната функция.</p>	<p>1. умее да използва нагледните възможности на графичния метод в конкретни ситуации.</p>			
ЧИСЛА. АЛГЕБРА	<p>Стандарт 1 Решава рационални неравенства, включително и по метода на интервалите.</p> <p>Очакван резултат Знае методи за решаване на рационални неравенства и умее да ги прилага.</p>	<p>Тема 2. Рационални неравенства. Ученикът:</p> <ol style="list-style-type: none"> умее да решава квадратни неравенства като използва графиката на квадратната функция; знае метод на интервалите и умее да го прилага за решаване на неравенства от по-висока степен; умее да решава дробни рационални неравенства по метода на интервалите. 	квадратно неравенство, биквадратно неравенство, дробно неравенство, метод на интервалите,	<ul style="list-style-type: none"> правят пренос на знания при търсене и оценяване на решения и резултати 	вътрешнопредметни връзки
ЛОГИЧЕСКИ ЗНАНИЯ	<p>Стандарт 1 Разбира на конкретно ниво смисъла на понятията "за всяко", "съществува", "необходимо условие", "достатъчно условие"</p> <p>Стандарт 2 Умее да преценява вярност, рационалност при избор в конкретна ситуация.</p> <p>Очакван резултат Умее да прилага елементи от формалната логика при решаване на рационални неравенства.</p>	<ol style="list-style-type: none"> умее да използва логическите съюзи "и", "или" и релацията "еквивалентност" при решаване на рационални неравенства; умее да избира по рационален начин алгоритъм при решаване на рационални неравенства и да оценява верността на крайния резултат. 			

Колона 1	Колона 2	Колона 3	Колона 4	Колона 5	Колона 6
ЧИСЛА АЛГЕБРА	<p>Стандарт 1 Знае понятието степен с неговите основни свойства и понятието логаритъм.</p> <p>Очакван резултат Знае връзката между степен и логаритъм.</p> <p>Стандарт 2 Извършва тъждествени преобразувания на ирационални изрази.</p> <p>Очакван резултат Умее да извършва тъждествени преобразувания на изрази със степени и да ги прилага.</p>	<p>Тема 3. Степен. Ученикът:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. знае понятието корен n-ти, свойствата и релациите, свързани с него; 2. знае понятието степен с рационален степенен показател, операциите и релациите, свързани с него; 3. умее да извършва операции с изрази като непосредствено прилага свойствата на корен n-ти и степен с рационален степенен показател; 4. знае понятието логаритъм и умее да сравнява логаритми; 5. умее да прилага определенията за степен и логаритъм за намиране на компонентите им. 	корен n -ти, коренуване рационализиране на знаменател на дроб, степен с ра- ционален сте- пенен показа- тел, основа на сте- пен, логаритъм, основа на ло- гаритъм,	<ul style="list-style-type: none"> • прилагат знанията в реални ситуации, 	химия, физика, икономика, финанси, статистика, механотехника, електротехника, изчислителна техника,
ЛОГИ- ЧЕСКИ ЗНАНИЯ	<p>Стандарт 1 Умее да преценява вярност, рационалност при избор в конкретна ситуация.</p> <p>Очакван резултат Умее да прилага целесъобразно знанията за степени.</p>	<p>1. умее да преценява рационалност при избор на алгоритъм в конкретна ситуация.</p>			
ФУНК- ЦИИ. ИЗМЕР- ВАНЕ	<p>Стандарт 1 Знае основните тригонометрични функции и основните тригонометрични тъждества.</p> <p>Очакван резултат Умее да намира числена стойност на тригонометричен израз.</p>	<p>Тема 4. Триъгълник. Ученикът:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. знае тригонометричните функции синус, косинус, тангенс и котангенс на ъгъл в интервала $[0; 180^\circ]$; 2. знае основните тригонометрични тъждества за тригонометрични функции на един и същ ъгъл и на ъгли, които се различават с 90° или се допълват до 90° или 180° и умее да ги прилага при намиране числена стойност на тригонометричен израз. 	функциите си- нус, косинус, тангенс, котан- генс, единична ок- ръжност, функционални стойности, дифункционно множество,		теоретична ме- ханика, механотехника, електротехника, автоматизация на производство- то, геодезия,

Колона 1	Колона 2	Колона 3	Колона 4	Колона 5	Колона 6
ФИГУРИ И ТЕЛА	<p>Стандарт 1 Умее да решава произволен триъгълник.</p> <p>Очакван резултат Умее да решава триъгълник чрез използване на метрични и тригонометрични зависимости.</p>	<p>1. знае синусова и косинусова теореми за триъгълник;</p> <p>2. умеет да решава триъгълник по дадени основни елементи (страни, ъгли);</p> <p>3. умеет да намира елементи на триъгълник по дадени негови основни елементи;</p> <p>4. умеет да намира елементи на успоредник и равнобедрен трапец по дадени техни основни елементи (страни, диагонали, ъгли) чрез решаване на триъгълник.</p>		<ul style="list-style-type: none"> използват теоретични знания при разрешаване на практически проблеми, свързани с измерване 	
ЛОГИЧЕСКИ ЗНАНИЯ	<p>Стандарт 1 Умее да преценява вярност, рационалност при избор в конкретна ситуация.</p> <p>Очакван резултат Умее да прилага логически знания в конкретните ситуации, свързани с темата.</p>	<p>1. умеет да преценява рационалност на подхода и целесъобразно да избира логически връзки при решаването на триъгълник;</p> <p>2. умеет да открива и създава ситуации, свързани с решаване на произволен триъгълник.</p>			
МОДЕЛИ-РАНЕ	<p>Стандарт 1 Моделира с уравнения, свеждащи се до линейни и квадратни.</p> <p>Стандарт 2 Моделира със системи уравнения с две неизвестни.</p> <p>Стандарт 3 Оценява съдържателно получен резултат.</p> <p>Стандарт 4 Предвижда в определени рамки очакван резултат.</p> <p>Очакван резултат Умее да моделира геометрични ситуации.</p>	<p>1. умеет да моделира геометрични ситуации с уравнения и системи уравнения;</p> <p>2. умеет съдържателно да интерпретира получен резултат;</p> <p>3. умеет да оценява получен спрямо очакван резултат.</p>			

Колона 1	Колона 2	Колона 3	Колона 4	Колона 5	Колона 6
ФУНКЦИИ. ИЗМЕР- ВАНЕ	<p>Стандарт 1 Умее да пресмята лица на равнинни фигури.</p> <p>Очакван резултат Умее да намира лица на фигури.</p>	<p>Тема 5. Лица на равнинни фигури</p> <p>Ученникът:</p> <ol style="list-style-type: none"> знае и умее да прилага формули за лице на триъгълник и ги използва за намиране на формули за лица на правоъгълен триъгълник, равностранен триъгълник, ромб и квадрат по основни техни елементи; умее да намира и използва връзки между формулите за лице на триъгълник и между формулите за лица на фигури имащи общи елементи; знае и умее да прилага формула за лице на правилен многоъгълник. 		<ul style="list-style-type: none"> използват обобщение и специализация при извеждане формули за лице на триъгълник чрез различни негови елементи (страни, радиус на вписана окръжност, радиус на описана окръжност, две страни и ъгъл между тях); използва лица за доказване на някои известни твърдения, доказани и с други методи; 	физика, география,
ЛОГИЧЕСКИ ЗНАНИЯ	<p>Стандарт 1 Умее да преценява вярност, рационалност и целесъобразност при избор в конкретна ситуация.</p> <p>Очакван резултат Умее да прилага логически знания в конкретни ситуации, свързани с темата.</p>	<p>1. умее да преценява рационалност на избран подход и целесъобразност на логическите връзки при намиране на лица на фигури.</p>		<ul style="list-style-type: none"> оценяват правдоподобност на резултат, отчитайки дименсията на величините. 	
МОДЕЛИРАНЕ	<p>Стандарт 1 Моделира с уравнения, свеждащи се до линейни и квадратни.</p> <p>Стандарт 2 Моделира със системи уравнения с две неизвестни.</p> <p>Стандарт 3 Оценява съдържателно получен резултат.</p>	<p>1. умее да моделира геометрични ситуации с уравнения и със системи уравнения;</p> <p>2. умее съдържателно да интерпретира получен резултат;</p>			

Колона 1	Колона 2	Колона 3	Колона 4	Колона 5	Колона 6
	<p>Стандарт 4 Предвижда в определени рамки очакван резултат.</p> <p>Очакван резултат Умее да моделира геометрични ситуации.</p>	<p>3. умее да оценява получен спрямо очакван резултат.</p>			
ВЕРОЯТНОСТИ И СТАТИСТИКА	<p>Стандарт 1 Умее да разграничава съединения без повторение в конкретна ситуация и да ги пресмята по правилото за събиране и умножение на възможности.</p> <p>Стандарт 2 Умее да пресмята класическа вероятност и да я интерпретира.</p> <p>Очакван резултат Умее да прилага правилата на комбинаторното смятане в конкретни ситуации.</p>	<p>Тема 6. Комбинаторика. Ученникът:</p> <ol style="list-style-type: none"> умее да решава комбинаторни задачи чрез изписване на всички възможности с помощта на подходящо избрани средства; знае правилата за събиране и умножение на възможности и ги прилага в конкретни ситуации; знае понятието класическа вероятност и умее да намира вероятност на събития. 	<p>крайно множество, подмножество, съединение без повторение, перmutация, вариация, комбинация, класическа вероятност, благоприятен изход, възможен изход,</p>	<ul style="list-style-type: none"> откриват алгоритми за броене на възможности въз основа на анализ на конкретна ситуация; използва теоретичните знания за оценка на избор и поведение. 	<p>информатика, биология – генетика, гражданско образование,</p>
ЛОГИЧЕСКИ ЗНАНИЯ	<p>Стандарт 1 Разбира на конкретно ниво смисъла на понятията "необходимо условие", "достатъчно условие", "необходимо и достатъчно условие".</p> <p>Стандарт 2 Умее да образува на конкретно ниво отрицание на твърдение.</p> <p>Стандарт 3 Умее да преценява рационалност и целесъобразност при избор в конкретна ситуация.</p> <p>Очакван резултат Умее да прилага елементи от формалната логика при броене на възможности.</p>	<ol style="list-style-type: none"> умее да използва логическите съюзи "и", "или", понятията "за всяко" и "съществува" при пресмятане брой на съединенията; умее да преценява целесъобразност и рационалност при избор на алгоритъм за броене. 			

ВТОРО РАВНИЦЕ

III. Очаквани резултати		IV. Учебно съдържание (теми, понятия, контекст и дейности, между предметни връзки)			
Колона 1	Колона 2	Колона 3	Колона 4	Колона 5	Колона 6
Ядра на учебното съдържание	Очаквани резултати на ниво учебна програма	Очаквани резултати по теми	Основни нови понятия (по теми)	Контекст и дейности (за цялото ядро и/или за цялата програма)	Възможности за между предметни връзки
ЧИСЛА. АЛГЕБРА	<p>Стандарт 1 Има представа за реални числа и изобразяването им върху реалната права. Очакван резултат Има представа за множеството на реалните числа като разширение на множеството на рационалните числа.</p>	<p>Учениците трябва да усвояят:</p> <p>Тема1. Квадратна функция Ученикът :</p> <ol style="list-style-type: none"> има представа за реалните числа и съответствието им с точките от числосвата ос; знае операциите и релациите, свързани с реални числа. 	<p>реално число, числовая ос, единозначно- обратимо съответствие,</p>	<p>На учениците трябва да се даде възможност да:</p> <ul style="list-style-type: none"> възприемат (на интуитивно ниво) принципа на перманентност за разширение на числови множества 	
ФУНКЦИИ. ИЗМЕРВАНЕ	<p>Стандарт 1 Умее да представя графично и таблично квадратна функция с рационални кофициенти, зададена аналитично и да прилага свойствата ѝ.</p> <p>Очакван резултат Умее да построява графика на квадратна функция и да я използва.</p>	<ol style="list-style-type: none"> знае понятието квадратна функция и нейните елементи. умее да построява с елементарни средства графика на квадратна функция; умее по графика на квадратна функция да определя свойствата ѝ и да ги прилага; умее да построява графика на квадратна функция и на функция, зададена с модули чрез основните трансформации; умее да използва графики на функции за решаване на уравнения с или без параметър. 	<p>квадратна функция, парабола, връх на парабола, ос на симетрия на парабола, растяща функция, намаляваща функция, най-малка стойност на квадратна функция, най-голяма стойност на квадратна функция,</p>	<p>извличат математическа информация от дадена графика на функция</p>	<p>физика – механика, информатика,</p>

Колона 1	Колона 2	Колона 3	Колона 4	Колона 5	Колона 6
ЛОГИЧЕСКИ ЗНАНИЯ	<p>Стандарт 1 Умее да преценява вярност, рационалност и целесъобразност при избор в конкретна ситуация.</p> <p>Очакван резултат Умее да прилага графичния подход за обосноваване свойствата на квадратната функция.</p>	<p>1. умее да използва нагледните възможности на графичния метод в конкретни ситуации.</p>			
ЧИСЛА. АЛГЕБРА	<p>Стандарт 1 Решава рационални неравенства, включително и по метода на интервалите.</p> <p>Стандарт 2 Решава ирационални неравенства и рационални уравнения с параметър.</p> <p>Очакван резултат Знае методи за решаване на рационални неравенства и умее да ги прилага.</p>	<p>Тема 2. Рационални и ирационални неравенства. Ученикът:</p> <p>1. умее да решава квадратни неравенства като използва графика на квадратната функция;</p> <p>2. знае метод на интервалите и умее да го прилага за решаване на неравенства от по-висока степен и дробни рационални неравенства;</p> <p>3. умее да решава ирационални уравнения и неравенства с използване на релацията еквивалентност;</p> <p>4. умее да решава рационални уравнения с един параметър, свеждащи се до квадратни или биквадратни уравнения;</p> <p>5. умее да намира стойности на параметър в квадратни уравнения или неравенства при предварително зададени условия.</p>	квадратно неравенство, биквадратно неравенство, дробно неравенство, метод на интервалите, ирационално неравенство,	<ul style="list-style-type: none"> правят пренос на знания при търсене и оценяване на решения и резултати; използват различни методи (разлагане, полагане и оценка) при решаване на уравнения и неравенства. 	вътрешнопредметни връзки

Колона 1	Колона 2	Колона 3	Колона 4	Колона 5	Колона 6
ФУНКЦИИ. ИЗМЕРВАНЕ	<p>Стандарт 1 Прилага теоремите за разположение на корените на квадратния тричлен спрямо едно или две числа. Очакван резултат Знае теоремите за разположение на корените на квадратен тричлен и умее да ги прилага при решаване на конкретни задачи.</p>	<p>1. знае и умее да прилага необходимо и достатъчно условие за разположение на корените на квадратния тричлен спрямо числа върху числовата ос.</p>			
ЛОГИЧЕСКИ ЗНАНИЯ	<p>Стандарт 1 Разбира на конкретно ниво смисъла на понятията "за всяко", "съществува", "необходимо условие", "достатъчно условие" Стандарт 2 Умее да образува на конкретно ниво отрицание на твърдение. Стандарт 3 Умее да преценява вярност, рационалност при избор в конкретна ситуация. Очакван резултат Умее да прилага елементи от формалната логика при решаване на рационални неравенства.</p>	<p>1. умее да използва логическите съюзи "и", "или", понятието необходимо и достатъчно условие и релацията "еквивалентност" при решаване на рационални и ирационални неравенства;</p> <p>2. умее да използва отрицание на конкретно твърдение и да го прилага;</p> <p>3. умее да избира по рационален начин алгоритъм при решаване на рационални и ирационални неравенства и да оценява верността на крайния резултат.</p>			
ЧИСЛА. АЛГЕБРА	<p>Стандарт 1 Знае понятието степен и неговите основни свойства и понятието логаритъм. Очакван резултат Знае връзката между степен и логаритъм.</p>	<p>Тема 3. Степен. Ученикът:</p> <p>1. знае понятието корен n-ти, свойствата и релациите, свързани с него;</p> <p>2. знае понятието степен с реален степенен показател, операциите и релациите, свързани с него;</p>	<p>корен n-ти, коренуване,</p> <p>рационализиране на числител и знаменател на дроб,</p>	<ul style="list-style-type: none"> прилагат знанията в реални ситуации 	<p>химия, физика, икономика, финанси, статистика,</p>

Колона 1	Колона 2	Колона 3	Колона 4	Колона 5	Колона 6
	<p>Стандарт 2 Извършва тъждествени преобразувания на ирационални изрази.</p> <p>Стандарт 3 Решава ирационални уравнения.</p> <p>Очакван резултат Умее да извършва тъждествени преобразувания на изрази със степени и да ги прилага при решаване на уравнения.</p> <p>Стандарт 4 Решава показателни уравнения и неравенства</p> <p>Очакван резултат Знае видовете показателни уравнения и неравенства и прилага различни методи за решаването им.</p>	<p>3. умее да извършва операции в изрази с прилагане свойствата на корен p-ти и степен с реален степенен показател;</p> <p>4. умее да решава ирационални уравнения, съдържащи корен p-ти ($p = 3$ или $p = 4$);</p> <p>5. знае понятието логаритъм и умее да сравнява логаритми;</p> <p>6. умее да решава показателни уравнения и неравенства, включително с полагане.</p>	<p>степен с рационален степенен показател,</p> <p>степен с реален степенен показател,</p> <p>основа на степен,</p> <p>логаритъм,</p> <p>основа на логаритъм,</p> <p>показателно уравнение,</p> <p>показателно неравенство,</p>		<p>механотехника,</p> <p>електротехника,</p> <p>изчислителна техника,</p>
ЛОГИЧЕСКИ ЗНАНИЯ	<p>Стандарт 1 Умее да преценява вярност, рационалност при избор в конкретна ситуация.</p> <p>Очакван резултат Умее да прилага целесъобразно знанията за степени.</p>	<p>1. умее да преценява рационалност при избор на алгоритъм.</p>			
ФУНКЦИИ. ИЗМЕРВАНЕ	<p>Стандарт 1 Знае основните тригонометрични функции и основните тригонометрични тъждества.</p> <p>Очакван резултат Умее да намира числена стойност на тригонометричен израз.</p>	<p>Тема 4. Тригонометрични функции на обобщен ъгъл. Ученикът:</p> <p>1. знае тригонометричните функции синус, косинус, тангенс и котангенс на обобщен ъгъл и свойствата им;</p> <p>2. знае основните тригонометрични тъждества:</p> <ul style="list-style-type: none"> • между тригонометрични функции на един и същ ъгъл, на ъгли, различаващи се с кратно на 90°; 	<p>обобщен ъгъл,</p> <p>радианна мярка,</p> <p>функциите синус, косинус, тангенс, котангенс на обобщен ъгъл,</p> <p>единична окръжност,</p>	<p>• осъществяват различни преобразувания на изрази, насочени към предварително поставена цел.</p>	<p>теоретична механика,</p> <p>механотехника,</p> <p>електротехника,</p> <p>автоматизация на производството,</p>

Колона 1	Колона 2	Колона 3	Колона 4	Колона 5	Колона 6
		<ul style="list-style-type: none"> • за функции на сбор и разлика на два ъгъла; • за функции на удвоен ъгъл и половинка на даден ъгъл; • за сбор и произведение на тригонометрични функции; <p>3. умеет да прилага основни тригонометрични тъждества при намиране числената стойност на тригонометричен израз.</p>	функционални стойности, дефиниционно множество, четна функция, нечетна функция, период, периодична функция,		
ЧИСЛА. АЛГЕБРА	Стандарт 1. Извършва тъждествени преобразувания на тригонометричен израз. Очакван резултат Умее да прилага основните тригонометрични тъждества за преобразуване на изрази.	1. умее да преобразува тригонометричен израз.			
ЛОГИЧЕСКИ ЗНАНИЯ	Стандарт 1 Умее да образува на конкретно ниво отрицание на твърдение. Стандарт 2 Умее да преценява вярност, рационалност и целесъобразност при избор в конкретна ситуация. Очакван резултат Умее да прилага логически знания в конкретна ситуация, свързана с темата.	1. умее да образува отрицание на твърдение при определяне на допустими стойности; 2. умее да преценява рационалност и целесъобразност при избор на методи за преобразуване на тригонометрични изрази;			
ФИГУРИ И ТЕЛА	Стандарт 1 Умее да прилага скаларно произведение на вектори. Стандарт 2 Умее да решава произволен триъгълник.	Тема 5. Триъгълник. Четириъгълник. Ученикът: 1. знае понятието скаларно произведение на вектори и умее да го използва при доказване на твърдения и решаване на задачи; 2. знае синусова и косинусова теореми и умее да ги прилага при решаване на триъгълник;	скаларно произведение, скаларен квадрат,	• се запознай с приложение на скаларното произведение за решаване на задачи от други области,	физика, химия, геодезия,

Колона 1	Колона 2	Колона 3	Колона 4	Колона 5	Колона 6
	<p>Стандарт 4 Умее да прилага знанията от тригонометрията в планиметрията.</p> <p>Очакван резултат Умее да използва метрични и тригонометрични зависимости.</p>	<p>3. умее да намира елементи на успоредник, трапец и четириъгълник по дадени основни елементи;</p> <p>4. знае и умее да прилага теореми, свързани с метрични зависимости в триъгълник и четириъгълник;</p> <p>5. умее да доказва и използва тъждества, свързани с основни елементи на триъгълник и четириъгълник.</p>		<ul style="list-style-type: none"> използват теоретични знания при разрешаване на практически проблеми, свързани с измерване, се запознаят с някои класически теореми (Ойлер, Стюарт, Лайбниц, Птоломей), 	
ЛОГИЧЕСКИ ЗНАНИЯ	<p>Стандарт 1 Умее да преценява вярност, рационалност и целесъобразност при избор в конкретна ситуация.</p> <p>Очакван резултат Умее да прилага логически знания в конкретни ситуации, свързани с решаване на триъгълник и четириъгълник.</p>	<p>1. умее да преценява рационалност на избран подход и целесъобразност при избор на логически връзки;</p> <p>2. умее да открива и създава ситуации, свързани с решаване на триъгълник, включително и да ги моделира със средствата на тригонометрията.</p>			
МОДЕЛИРАНЕ	<p>Стандарт 1 Моделира с уравнения, свеждащи се до линейни и квадратни.</p> <p>Стандарт 2 Моделира със системи уравнения с две неизвестни.</p> <p>Стандарт 3 Оценява съдържателно получен резултат.</p> <p>Стандарт 4 Предвижда в определени рамки очакван резултат.</p> <p>Очакван резултат Умее да моделира геометрични ситуации.</p>	<p>1. умее да моделира геометрични ситуации с уравнения и системи уравнения;</p> <p>2. умее съдържателно да интерпретира получен резултат;</p> <p>3. умее да оценява получен, спрямо очакван резултат.</p>			

Колона 1	Колона 2	Колона 3	Колона 4	Колона 5	Колона 6
ФУНКЦИИ ИЗМЕРВАНЕ	<p>Стандарт 1 Умее да пресмята лица на равнинни фигури.</p> <p>Очакван резултат Умее да намира лица на фигури.</p>	<p>Тема 6. Лица на равнинни фигури.</p> <p>Ученникът:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. знае и умее да прилага формули за лице на триъгълник и ги използва за намиране на формули за лица на правоъгълен триъгълник, равностранен триъгълник, ромб и квадрат по основни техни елементи; 2. умее да намира и използва връзки между формулите за лице на триъгълник и между формулите за лица на фигури, имащи общи елементи; 3. знае и умее да прилага формули за лице на правилен многоъгълник. 		<ul style="list-style-type: none"> • използват обобщение и специализация при извеждане формули за лице на триъгълник чрез различни негови елементи (страни, радиус на вписана окръжност, радиус на описана окръжност, две страни и ъгъл между тях); • използват лица за доказване на някои известни твърдения, доказани и с други методи; 	физика, география,
ЛОГИЧЕСКИ ЗНАНИЯ	<p>Стандарт 1 Умее да преценява вярност, рационалност и целесъобразност при избор в конкретна ситуация.</p> <p>Очакван резултат Умее да прилага логически знания в конкретни ситуации, свързани с темата.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. умее да преценява рационалност на избран подход и целесъобразност на логическите връзки при намиране на лица на фигури; 2. умее да открива и създава ситуации , свързани с лица на фигури. 		<ul style="list-style-type: none"> • оценяват правдоподобност на резултат, отчитайки дименсията на величините; 	
МОДЕЛИРАНЕ	<p>Стандарт 1 Моделира с уравнения, свеждащи се до линейни и квадратни.</p> <p>Стандарт 2 Моделира със системи уравнения с две неизвестни.</p> <p>Стандарт 3 Оценява съдържателно получен резултат.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. умее да моделира геометрични ситуации с уравнения и със системи уравнения; 2. умее съдържателно да интерпретира получен резултат; 		<ul style="list-style-type: none"> • използват лица на фигури като средство за решаване на задачи. 	

Колона 1	Колона 2	Колона 3	Колона 4	Колона 5	Колона 6
	<p>Стандарт 4 Предвижда в определени рамки очакван резултат.</p> <p>Очакван резултат Умее да моделира геометрични ситуации.</p>	<p>3. умее да оценява получен спрямо очакван резултат.</p>			
ВЕРОЯТНОСТИ И СТАТИСТИКА	<p>Стандарт 1 Умее да разграничава съединения без повторение в конкретна ситуация и да ги пресмята по правилото за събиране и умножение на възможности.</p> <p>Стандарт 2 Умее да пресмята класическа вероятност и да я интерпретира.</p> <p>Стандарт 3 Знае формулите за намиране броя на съединения без повторения и да ги прилага в задачи, описващи реални ситуации.</p> <p>Очакван резултат Умее да прилага правилата на комбинаторното смятане в конкретни ситуации.</p>	<p>Тема 7. Комбинаторика. Ученникът:</p> <ol style="list-style-type: none"> умее да решава комбинаторни задачи чрез изписване на всички възможности с помощта на подходящо избрани средства; знае правилата за събиране и умножение на възможности и ги прилага в конкретни ситуации; знае и прилага формулите за намиране броя на пермутации, комбинации и вариации; знае понятието класическа вероятност и умее да намира вероятност на събития. 	<p>крайно множество, подмножество, съединение без повторение, пермутация, вариация, факториел, комбинация, класическа вероятност, благоприятен изход, възможен изход.</p>	<ul style="list-style-type: none"> откриват алгоритми за броене на възможности въз основа на анализ на конкретната ситуация; доказват комбинаторни тъждества като използват различни начини за броене; използват теоретични знания за оценка на избор и поведение. 	информатика, биология (генетика), гражданско образование.